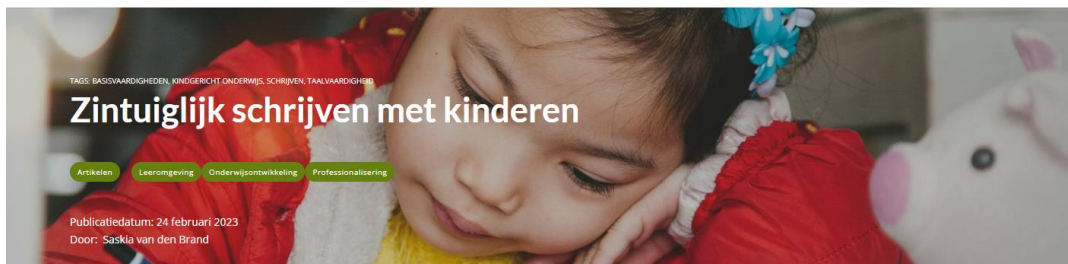

Zintuiglijk schrijven met kinderen

Publicatiedatum: 24 februari 2023, [Saskia van den Brand](#)

Zintuiglijk schrijven met kinderen

Schrijven en vooral creatief schrijven als onderdeel van taalvaardigheid als geheel en menswording op zich, staat niet echt op de agenda in het basisonderwijs. Ik gun ieder kind om creatief te spelen met taal. In dit blog geef ik een voorbeeld van een mogelijke lesopzet om creativiteit bij kinderen te stimuleren.

Leer anders kijken

Schrijven heb ik altijd leuk gevonden. Nog steeds vind ik het geweldig dat ik met slechts zesentwintig letters zoveel kan creëren. Het is mij gelukt om schrijver te worden en daar ben ik heel blij mee. Mijn allereerste boek Avonturen in Boekenatlas is vorig jaar uitgekomen en ik ben ontzettend gelukkig dat zoveel leerkrachten en kinderen mijn boek lezen. Als ik aan kinderen vraag wie schrijven leuk vindt dan gaan er vaak meerdere vingers de lucht in. Ik gun ieder kind om creatief te spelen met taal en daarom geef ik veel creatieve lessen op scholen om creativiteit bij kinderen te stimuleren. Vandaag wil ik jullie iets vertellen over zintuiglijk schrijven en hoe je dit toepast in je klas.

Wat is zintuiglijk schrijven?

Alles wat je om je heen ziet en hoort kan een idee voor een verhaal zijn. Vaak zie je dat jonge kinderen een verhaal schrijven over een bezoekje aan oma en opa. In het verhaal schrijft het kind op wat het heeft meegemaakt. Als een kind ouder wordt en vaker schrijft dan leg ik aan kinderen uit dat het leuker is als je hart sneller gaat kloppen bij het lezen van het verhaal. Dit doe je onder andere door zintuiglijk schrijven.

Het bos in

Bij zintuiglijk schrijven gebruik je je ogen, oren, neus, tong en huid. Om dit te oefenen ga ik met kinderen vaak het bos in. Ik laat kinderen een blaadje pakken. Vervolgens geef ik hen de opdracht om op te schrijven wat ze allemaal zien aan het blaadje. Welke kleur heeft het? Is het gebroken? Hoe voelt het? Maakt het geluid als je het blad over je arm beweegt? Voor een schrijver is zijn belangrijkste instrument zijn zintuigen. Bij een film zien we wat er gebeurt, maar in een boek kan dit niet. Je leert goed schrijven als je vaker de natuur opzoekt. In de natuur gebeurt zoveel. Inspiratie komt niet zomaar naar je toe, maar in de natuur lijkt het vanzelf te gaan. Dit komt, omdat de natuur uitnodigt om creatief te zijn.

Je denkt nu misschien wanneer schrijft het kind een heel verhaal? Dat komt later. Als een kind goed leert kijken dan gaat het schrijven daarna vanzelf.

Avonturen in Boekatlas

In het bos lees ik soms ook een stukje uit mijn boek Avonturen in Boekenatlas voor. Ik varieer dan in mijn stem. Soms praat ik heel hard en later pas ik mijn volume aan. Ik praat dan als een muis. Het gehoor is een belangrijk instrument om iets spannend te maken. In een boek schrijven we niet dat een deur opengaat, maar dat de deur piept en kraakt of je hoort opeens een tikkend geluid. Je weet alleen niet waar het vandaan komt. Dit maakt een verhaal aantrekkelijk, waardoor de lezer wil blijven lezen.

Iedere lezer kan schrijven. In het begin schrijven we sec de gebeurtenis, maar door zintuiglijk schrijven toe te passen leer je boeiend te schrijven. Ik wil kinderen meegeven dat ieder kind een schrijver kan worden. En dat doe je door hen te laten oefenen met deze opdrachten.

In het bos kun je kinderen ook hun ogen dicht laten doen. Vervolgens geef je hen een plakje komkommer of iets anders om op te kauwen. Vraag aan kinderen wat ze proeven. Is het zoet of zuur? Is het lekker? Is het hard of juist zacht? Na afloop kun je kinderen dit op laten schrijven. Zo ga je eigenlijk alle zintuigen langs. Aai jezelf eens over je hand. Hoe voelt dat? Merk je verschil als een klasgenoot het doet?

Opdracht

Ik heb een opdracht beschreven om een verhaal te maken met je zintuigen. In dit geval ogen, oren, neus, tong en huid. Lees dit verhaal voor en laat kinderen het verhaal afschrijven.

Simone gaat een dagje naar het strand. Ze heeft tien euro meegekregen. Daarvan koopt ze een ijsje dat ze opeet op haar handdoek. Beschrijf wat ze ziet als ze het ijsje opeet. Wat hoort ze voor geluiden om haar heen? En hoe smaakt het ijsje? Probeer het verhaal zo te schrijven dat het boeiend wordt om naar te luisteren. Kijk of je het verhaal interessanter kan maken. Uiteraard mag je van alles erbij verzinnen om het verhaal leuker te maken.

Hopelijk is de opdracht gelukt en hebben kinderen van het ijsje eten op het strand een belevenis gemaakt.

3 no-go's die je nooit meer zal maken voor de klas

Jaarlijks bezoek ik ontzettend veel scholen. Ik vind het geweldig dat steeds meer scholen aan de slag gaan met creatief schrijven. Het leuke aan het schrijven van een verhaal is dat iedereen het kan! Ja echt waar. Ook leerlingen met dyslexie kunnen een verhaal schrijven.

1. Geef geen cijfers

De allerbelangrijkste tip is om kinderen geen cijfer te geven en niet te beoordelen op schrijf- en taalfouten. Cijfers begrenzen de creativiteit. Kinderen gaan nadenken over wat ze schrijven. Ze spelen niet met taal, maar zijn vooral bezig met punten, komma's en hoofdletters. Een cijfer geeft druk en belemmert de creativiteit. Bij mezelf merk ik dat ik niet meer kan schrijven als ik er een punt voor krijg. Ik klap helemaal dicht.

Het gaat er niet om wie het verhaal heeft geschreven. Ieder verhaal is goed en mag er zijn. Natuurlijk willen kinderen na afloop weten wat je van het verhaal vond. Ik geef hen altijd een compliment. Het is oprecht knap als je iets bedenkt wat er daarvoor nog niet was.

Enkele complimenten die je altijd kunt geven aan een kind:

- Wat goed dat je zelf hebt geprobeerd een verhaal te schrijven.
- Wat goed dat je hebt doorgezet, terwijl je dacht dat het niet zou lukken.
- Wat fijn dat je (klasgenoot) hebt geholpen bij de opdracht.

2. Creëer tijd en ruimte

Niets is dodelijker dan te weinig tijd om te schrijven. Maak dan ook ruimte in de les en geef leerlingen de tijd om eventueel thuis een opdracht af te ronden. Een goed verhaal is niet binnen een paar minuten geschreven. Bedenk voor jezelf een minimale inspanning die een kind moet besteden aan de opdracht. Sommige kinderen komen laat op gang. Bij hen duurt het even voordat ze de woorden kunnen vinden voor het verhaal. Door leerlingen meer ruimte te geven geef je gehoor aan de verschillende competentieniveaus in de klas.

Accepteer dat niet iedere leerling enthousiast wordt van creatief schrijven. Er zijn altijd kinderen die al heel snel klaar zijn.

Als dit bij kinderen het geval is, vraag ik altijd of ze het verhaaltje zelf nog eens willen lezen. Vervolgens stel ik de vraag of het nog zou lukken om er iets bij te verzinnen. Meestal lukt het. Bonustip: als kinderen veel sneller klaar zijn, kun je altijd vragen of ze nog een mindmap of tekening bij hun verhaal willen maken!

3. Begrens de opdracht

Alles mag en kan bij creatief schrijven. Alleen sommige kinderen kunnen letterlijk verlammen als de opdracht te groot is. Als de opdracht te groot is, val je vaak terug op wat je al kent. Zelf kies ik ervoor om niet teveel te begrenzen, maar bijvoorbeeld alleen het onderwerp, eigenschap van een personage en bijvoorbeeld de plek. Zo wordt het al concreter voor kinderen.

Ik hoop dat je door deze tips snapt waarom ik zo blij wordt van schrijven! Het is zo geweldig om een verhaal te verzinnen. In mijn boek [Avonturen in Boekenatlas](#) heb ik 8 verhalen geschreven die op een fantasievolle manier gaan over lezen en schrijven. Dit heb ik gedaan om te laten zien dat taal ook leuk kan zijn. Alfabet is verdrietig, want hij wordt niet meer gelezen en staat al jarenlang in de bibliotheek. Het magische boek Zandina helpt je je dromen waar maken, maar dan moet je haar wel opzoeken. Ik ben schrijver geworden, omdat ik af en toe geen boek kon vinden dat ik leuk vind. En als je het niet kunt vinden dan mag je het zelf schrijven, want ook alle verhalen van kinderen doen ertoe en mogen er zijn. Het maakt niet uit of je zes keer opnieuw moet beginnen. Of je veel taalfouten maakt of weinig. Het gaat om plezier en het op een creatief bezig zijn met taal.

Meer over Creatief Schrijven?

www.saskiavandenbrand.nl